

De Standaard 11 mei 2005

COMMENTAAR. Doorlaatbare grens

Door Bart Sturtewagen

HET onderhandelingsproces over Brussel-Halle-Vilvoorde heeft gisteren de fatsoensnorm overschreden. Of er vannacht een akkoord uit de bus kwam en wat dat akkoord ook moge inhouden, er is van Vlaamse zijde een onherstelbare fout gemaakt. Dat op de tafel een voorstel is gelegd om de Franse Gemeenschap bevoegdheden te verlenen over onderwijs, cultuur en bejaardenzorg in de randgemeenten rond Brussel, is de schande voorbij.

Een splitsing van BHV is logisch, precies omdat voor eens en voor altijd duidelijk moet zijn waar de grenzen van Vlaanderen, Brussel en Wallonië liggen. Dat is namelijk de enige kans voor België om voort te bestaan als federatie van twee gemeenschappen. Als de prijs voor die splitsing is die grenzen weer doorlaatbaar maken, dan bevinden we ons in Absurdistan.

Dan zou het nog netter zijn om ineens de grenzen van Brussel te hertekenen, met de zes faciliteitengemeenten erbij. Een uitbreiding van het tweetalige, hoofdstedelijke gewest zou voor de Vlamingen ook totaal onaanvaardbaar zijn. Maar het zou een vorm van logica bevatten. De Franse Gemeenschap actief laten worden binnen de grenzen van het Vlaamse Gewest is daarentegen pure grondwettelijke waanzin.

Door te accepteren om dit denkspoor nog maar één enkel moment te overwegen, hebben de onderhandelaars een historische lijn overschreden. Ze hebben voor de Franstaligen een perspectief geopend dat die nooit meer zullen vergeten. De agitatie, gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap, keer op keer veroordeeld door Raad van State en Arbitragehof, kan weer in volle hevigheid beginnen. Straks kan de francophonie in heel Vlaanderen actief worden, overal waar mensen zich tot la Francité bekennen.

De Franstalige partijen weten nu: om hun hachje te redden zijn de Vlaamse onderhandelaars zelfs bereid het wezen van het Belgische constitutionele evenwicht te versjacheren. Dat Spirit-voorzitter Geert Lambert naar zijn partijbestuur moest gaan om dit plan af te wijzen, toont aan hoe groot de druk op de alliantiepartner van SP.A was. Want dit idee is het papier niet waard waarop het is neergeschreven en dat wist hij of moest hij weten, ook zonder overleg.

Zelfs als de tegenwaarde hiervoor de totale en onmiddellijke splitsing was, dan nog kon er niet van een gesprek op deze basis sprake zijn. Maar wat gisteren op de onderhandelingstafel lag, was niet eens dat. Een splitsing van BHV, jawel, maar dan alleen voor de kamerverkiezingen, niet voor Senaat of Europa. Een splitsing die er geen is in ruil voor een uitbreiding van Brussel die er wel een is, maar zo niet mag heten. Als dat is waarvoor een jaar lang is onderhandeld, dan kan de conclusie alleen zijn dat federaal aan de macht blijven voor de VLD en SP.A geen prijs heeft.

Die vaststelling is zo cynisch dat het haast wel om een manoeuvre moet gaan. Je legt een serie barslechte voorstellen op tafel en één catastrofaal onding. Als je dan dat laatste weer inpakt, lijkt de rest plots wel aanvaardbaar. Spirit mag scoren door zich dwars te leggen, als het vervolgens de andere onderdelen van de deal, wellicht een ruim inschrijvingsrecht, maar slikt. Dat is wellicht de manier

waarop premier Verhofstadt vannacht een ultiem akkoord wilde versieren. Maar ook als onderhandelingstruc is dit een verwerpelijk idee. Het aanwenden ervan kan immers nooit meer ongedaan worden gemaakt. Het onuitspreekbare is denkbaar geworden.